

חברון – פוגרומים רפואיים ותוצאות יהודית היחסות עכשווית

אליקים העצני

בתדעהה, גם הם סברו על-פי תМОנת עולמים, שהחתקוממות העברית היא הצד השני של המطبع הציוני, הנגטיב שלה, ומילא היא מכוונת נגד "היהודים המודרניים", אלה שמקרוב באו, וממניעים מדיניים באו. על כן, עשו יהודי "הישוב החדש" הכל כדי לשיט חץ בינם לבין היהודים "האחרים" הללו, ובין היתר הסתייגו ממצעדי החגנה שכוננו המוסדות הציוניים.

באומר ובמהלך מלחזדקק ל"הגנה" והשליכו יבם על משטרת המנדט ("המלךות") ועל קשריהם עם שכניהם הערבים מזה דורות. הם סמכו על כושר האבחנה של הערבים, שיבינו כי הם מחוץ לסקסוך "הלאומי", ועל כן לא יתacen שהם ישמשו מטרה במלחמה "לא להס". הלווא הם קיבלו עליהם סטטוס של מיעוט בארץ-ישראל הנשלט ע"י רוב מוסלמים כמצע דברים טبعי ואך צווי. הם – "לא בעסק".

מעשה הטבח האכזרי בעיר בקרבת קהילות יהודיות עתיקות, לא-ציניות בעיקר, כמו היהודי חברון, צפת וירושלים העתיקה, וציחותם של יהודים ויודדים דוברי ערבית, מהם שהיו להם שותפים וידידים ערבים, מהם שגורו בתבטים ערביים וליד שכנים ערבים במשך מאות שנים, שהוקמו בתגובה, נראו כשייכים לאותה תסומנות ציונית ארצישראלית: " היהודי החדש" עליה לאץ, מתנהל בקרקע, חורש ובונה, וגם נלחם להגן על המפעל הציוני. "באחת ידו עושה במלאה ואחת מחזקת השלח" (נחמה, ד-י"א). הרי לכם כל האתוס הציוני בקליפת אגוז: היהודי חברון הייתה ביתן ממשך דורות.

זמנן קצר לאחר שעלייתי להתגורר בקרית-ארבע שוחחתי על מאורעות רפואיים בקבתה של חברון עם עברי בן 80. האיש דיבר בכנות וסימן לדבר, שלא השמע את הנוסחה ההיסטורית, כי את הפוגרומים ארגנו הבריטים וביצעו אותו בעורת אספסוף שהביאו מבהוץ. בטון שקט ועניני ספר האיש, כי אכן כל השנים חי הרוב היהודי בשלום ובשלום עם הקהילה היהודית הקטנה, אם כי החזיק אותה קצר וdag "שללא תרים ראש". הוא לא פירט, מדוע זה היה צריך להיות כך, ואני לא שאלתי. אלא, הוסיף, כאשר התנהלה

יום י"ח באב תשנ"ט (24.8.1999) י滿לאו 70 שנה למשי הטבח שערכו הערבים בשנת תרפ"ט בחברון, בירושלים, בצד, במושב, בתל-אביב, בבר-אילן ובחולדה. למרות של הרצחנות שטרף את כל הארץ, נהרט בזיכרון ההיסטורי הטבח בחברון, ولو רק משם המספר הרב של הקרבנות יחסית למקומות האחרים, שיישים ושישה (ירושלים-34; צפת-17; מוצא-7).

הטרואומה של הפוגרומים בחברון הותירה אחריה רישום כל יממה, בראש ובראשונה משום שהוא היה פוגרומים, פוגרומים במובן הקישינובי של המילה. "עיר הריגה". היכנותו של פוגרומים מזרח-איורי בארץ-ישראל היכתה בהלם-הפתעה שני ציורים, שתי תפיסות עולם אידיאולוגיות מנוגדות במחנה היהודי, שהמשותף ביניהם היה כי האמינו כל העת: לו זה לא קרה.

אנשי המחנה הציוני כבר חוו לא מעט התנגשויות עם הערבים, רצח מן המאסר, הוצאות, התנכלויות של אספסוף מסוימת. אך מתוקפת "השומר" ואילך הם שיכו וקיילגו את "המאורעות" הללו כתגובה ערבית על ההגשמה הציונית, וממי לא כהתנכלות פוליטית בין שני עמים. ארגוני המגן שהוקמו בתגובה, נראו כשייכים לאותה תסומנות ציונית ארצישראלית: " היהודי החדש" עליה לאץ, מתנהל בקרקע, חורש ובונה, וגם נלחם להגן על המפעל הציוני. "באחת ידו עושה במלאה ואחת מחזקת השלח" (נחמה, ד-י"א). הרי לכם כל האתוס הציוני בקליפת אגוז: היהודי החדש כמסורת אבותיו הקדומים בארץ-ישראל, מдолג ופושח על שנות הגלות הארוכות, שבחן ידי היהודים לא החזיקו שלח ועל כן היו "כצאן לטבח". הדימוי העצמי הזה לא התאים לאירועי תרפ"ט בחברון. קשה היה להתעלם מן העובדה, שתבח חברון דמה לפוגרומים גלויים כשתי טיפות זם.

גם אנשי "הישוב החדש", לא-ציינים ואנטי-ציונים, הוכיחו

אליקים העצני, תושב קריית-ארבע, פרסם בגלגולות קודמים של נתיב.

כך הציג אל-דשוּה, אחד משיי הימוניים המרכזים על ידו את נסית ישראל מתרבו. הקרייקטורה העותקיה בעיתוניה של הרשות הפלשתינית. ההבדל היסודי בין הקרייקטורה האנטישמית הנאצית לו הערבית היא בගילו מושך של ערבים לעומת השורה עיר זה (ראה זו שיטורמו דוגמה) על ידי הנאצים. העתק הקרייקטורה שלח מטעמו לכל העיתונים בישראל, אף לא אחד מהם הסכים להתייחס לנושא.

והתייחסו לרכוש היהודי כאלו היה הפקר. לאחר שההיות רבות שילוח ממשלת המנדט פיפויו שהיה לעג לרשות קרובנות הטבה. כגון: לרבי חסן, שבתו בחברון נהרס ונבז – שילמו 11 לירות שטרלינג ועשרה שילינגים. לקהילה היהודית בעבר בני הכנסת וכל מסודות החיבור האחרים שנחרטו – 54 לירות. אשר קרלינסקי, שבתו נשרף, קיבל 14 לירות. אחותו של הרב דבוץ, שאת ידו חתכו וקטו וبيתו נהרס "פוצטה" ב-2 לירות. לעומת זאת, עורך דין ערבי בירושלים, חסן אלבודיiri, שטעה שכמה פריטים מ"חפצי האישיים" נשרפו, קיבל 348 לירות שטרלינג.¹ אפילו בית הקברות היהודי חולן ונשדד ומצותיו שימשו לבניין. רוב אדמות היהודים ובתיhem נגלו.

תופעה דומה מצאנו אחרי השואה: ארצות מזרח אירופה מסרבות לחזור את רוב הרכוש היהודי השודד, מזויאנים בכל העולם המערבי "הנאורים" מחזקים בשכיות האמנויות הגדולות, חברות הביטוח, הבנקים, המפעלים שהתעשרו מודם ויעתם של היהודים, הכל נוהגים בפרי عملם של היהודים כברכוש ללא בעל.

כמו בಗלו נמצאה מעיטה של חסידי אומות העולם, אצל ישמעאל כמו אצל עשי. בחברון הצילן, לפי רשימה אחת, 19 ערבים 270 יהודים, ולפי רשימה אחרת, חופפת בחלוקת, 28 ערבים 435 יהודים. אי אפשר שלא לתת, לפחות, דוגמה אחת: את מלכה סלונים ומשפחתה הצל שפן, ابو שאכר, זקן בן 75 שקשר את סוסו למדרגות, השתחוו יד הדלת וחסם בגפו את דרכם של הרוצחים. הוא לא נרתע גם כשאיימו על חייו ואף דקרו את רגלו וקרו: "הרוג, הרוג, לא אוזו! רק על גופתי תעברו מהי" משחסטלקו הפורעים סיירב להיחשב ונשאר במקומו, פון ישובו. לעומת זאת היו לא מעט מקרים ששותפים, "ידדים" ובעלי בתים ערבים הסגירו, שדדו ורצחו.

בעיר היישוב (ישיבת סלבודקה "חברון") מספר שנים לפני תרפ"ט, ובזה אף תלמידים מארצות הברית, חשו העربים שהאים הציוני הגיעו לחברון והחליטו לשיט לו קץ. "אישית", הוסיף איש שחי בעניינים צוננת שלא הייתה מביאת ראש מאפייה, לא היה לו דבר נגד יהודי חברון. להפוך, אחד מהם, שלאחר מעשה נמלט לירושלים ונשאר חייב לו סכום כסף נכבד, פרע את חובו ביושר, עד הפרוטה האחורה. לא התבקש הדבר לשאול, מודיע אפוא טבחו והרסו וירשו קהילה יהודית לא ציונית, דוקא, מפני שמתוך דבריו האיש היה זה מובן אליו, שבעיניו אין לאבחנה בין יהודי ליהודי כל משמעות. לו שאלתי, הוא לא היה מבין את שאלתי.

דומה, שאת האמת הפשטה והאלמנטורית הזאת לא הבינו ולא הפנימו היהודים בא"י עד היום, 70 שנה אחרי. כוונתי לכל היהודים גם אלה שנותרו ציוניים, גם הפזרו ציוניים החדרדים, ממשיכי היישוב היישן" וגם הפוסט ציוניים החלילונים, ההולכים ומאמיצים להם את משנתו של היישוב היישן, כפי שעוד נראה להלן.

היו עוד היבטים שהתייחס בהם הטבח בחברון, ובראש בראשונה מהיקתה הגמורה של הקהילה היהודית בשני שלבים, כתוצאה מן הפוגרים (היתה שבוט קרצה, חלקית, לחברון, שנקטעה עם פרוץ "מאורעות תרצ"ו-1936). אך כל אלה היו רק רקע, שללים, תולדת או תופעתו לוואי של המהות העיקרית: פוגרים.

בדומה לලוט, הזכיר תיפקודו של השלטון הבריטי עד להדיחים את השלטון הצארי בפרקutta "סופות נגב": גם בחשלה בפרקעת גוף מאחורי הקלעים לפני מעשה ובשעת מעשה, גם הימנעות בזדון מלמען ולהציג, גם אי ענישת הפורעים והרוצחים וגם דיכוי ניסיונותיהם של היהודים לא רק הגנה עצמית והענשת אלה שהלכו בכך את דיהם. כמו בгалות, הווארו השוד והביזה בידי הפורעים,

¹ William B. Ziff, *The Rape of Palestine*, New York, 1940.

של אלתר פלאצי, שבנה נרכח נגד עיניה, מספרת על שוטר ערבי שעמד בסמוך וה התבבא: "כל ידבו שווית יהוד" (תנו להם, ישחו מעט יהודים); על ריטוש ושפיכות מעיים; על ריסוק גולגולת ושפיכת המחה; על סירוס לפני המתה; על חנק; על אישה מטל-אביב שנתלה ברגליה ומרטו שערות ראשיה עד שנשרו לארץ; על הרב גרויזנסקי שניקר אט עיני פנוי שרוכזו את מוחו; על נערה שנאנסה על ידי שלושה-עשר בהמות-אדם לעיני אביה, לפניו שרוכזו אותו ופצעו קשה את אמה ואחותה; על בית אבושידד שהחזיקו בו תינוק ברגלו והטיחו את ראשו בקירות; על רביהם שניקר עיניהם לפני שהמיטו. ובחרזה ל"עיר ההרגנה":

על הגל הזה נערפו שנים: היהודי וכלבו...
ואל עליות הגות תפס... כאן מכאן הקדומים...
מעשה בבטן רוטשה שמילאה נצחות,
מעשה בנחריריים ומסמרות, בגולגולות ופטישים,
מעשה בני אדם שוחטים שנטלו במרישים
אשה אחת תחת שבעה שבעה ערלים,
הבת לעיני אמה והאם לעיני בתה,
לפני שחיטה, ובשעת שחיטה ולאחר שחיתה...
וואר גם ראה: באפלת אוניה זווית...
שכבו בעלים, חתנים, אחים, הציצו מן החורדים...
שכבו בבושיםם ויראו ולא נוע ולא צוע...

KİINTU שלバイליק יכולת היתה להיכתב, כמות היא, על פרעות חברון. קללת הגולה בארץ-ישראל בשיא תמציתה הפוגרים. ופוגרים בארץ-ישראל, זו הסיבה למה הדיקו הכלול, יישוב ציוני חדש ויישוב מסורתי ישן, ספרדי ואשכנזי את שמעתו העמוקה של פרץ האימים הזה. שני המהנות התקשו לחיות עמה.

מודען, מפני שלאכזריות הזאת אין לתורה במילאים, צימאון הזה שאין לו רווייה לדם היהודי, ליצר הזה, לא ברכיבוש, לראות יהודים מושפלים, מעוניים ומperfורים פרפורי מותען מערבות הדניפר, ולימים מבאי יאר וממושוויך ועד להרי חברון אין לייהודים הסבר, לא לייהודים "החדשים" ולא לייהודים "הישנים".

פורעי חברון לא התמוגנו בדים של "ציונים", כי אם בדים של יהודים: אשכנזים כספרדים, ותיקים חדשניים, דתיים כחופשיים, ציוניים כלל-ציוניים. בחברון נגזה האשלאיה של "אבן אל-באאל", המعروה בمزורה, קרוב לשכני העربים, לתרבותם וلتרבויותם, בטוחה תחת חסותם. וגם הדימוי העצמי של "החלוצים" הופך. הטבח סטר את האשלאיה כי הציונות והגשמה בארץ-ישראל ביטול במלח יד את האנטיימות "הגלוותית", וכי כאן, תחת השמים האלה, נבראו כללים חדשים, נורמליים, לא עוד יהודי-גוי, כי אם "כל הגויים". אבל לך וחפש במקירושוף את ההבדל בין ערי ההרגינה קישינוב וחברון!

70 שנה אחריו, כאשר שוב מנשבות יצאנו ורותות של "השתלבות במורתכ", וכל ניסיון להפקת לקחים נתפס ומוגדר כ"פראאניה" ו"תסביך אושוויז", לרבות גורלם של עשרות אלפי היהודים, איזוריים וחילילים, שנרגנו ונטבחו בארץ הזאת, במאה הזאת, מיד הערבים, חייבים לתת את הדעת לתופעה הזאת ולאורה. יותר נכון להשכחה. יש לנו

כמו בಗלות, גם בחברון עלתה תאוות הדם על כל דמיון, האומורת דרשני, ועוד נדרש בה. את "בירת ההרגגה" כתוב ביאליק בשנת תרס"ד, 25 שנים בלבד לפני טרפ"ט. והנה, ראו מה גודל הדמיון!

ובאות אל החצרות, ובענין תראה ובידך תמשש על הגדרות ועל העצים ועל האבניים ועל גבי טיח הכתלים את הדם הקירוש ואת המה הנקשה של החללים... וטבעו וריליך בנצחות והתנgeo על תלי תלים של שברי שבירים ורסיים וסיסים ותבוסת ספרים וגווילים...

בספרו של רחבעם זאבי, *טבח חברון*,² מצוטט מעיתונים שהופיעו באותו הימים:

בעברנו את העיר, היה האוורור מלא נזחות, עד כי היה קשה לנשומם... כל הרחיטים, החפצים והכלים נשדו והוא לבז. רהיטים שלא היה לפורעים חוץ בהם, שוברו לרסיסים...

בתזוכיר לנציג העליון כתבה קהילת חברון:

- את הרבניים הרב מאיר קסטל, בן 68 שנה, ואת הרב צבי דרבקין, זיקן בן 70 ועוד חמישה בחרים... שדוזם, סרמוס, והרגום בכל מין עינויים... את האופה נוח אימרמן צלהו חי על הפרימוש. את הרב אברהם יעקב אורלינסקי הכהן, רב זכרון-יעקב שבא להשתטח בחברון, מצאהו חי בשעת תפילהו עטוף בטליתו, הוציאו את מוחו מגולגולתו ואת מעי אשטו רטשו... את הרוקח בן-צ'יון גרשון, פיסח שאינו יכול לזו ממוקמו, שישית בחברון 40 שנה ומיל הרבה טובות לערבים, חתכו את אפו ואת אצבעותיו והרגו. את בתו אנסו והרגוה בעינויים נוראים... ולאחריו חתכו את שתי ידיה, נפטרה בבית חולמים בירושלים. א.ה.). את הילד מנחם סgal, בן שנתיים, מלכו אותו בעורפו. את המורה דובניאקוב ואת יצחק אבושדיד חנקו בחבל. את משה בן-יעקב גוזלן, בן 18 שנה, שסעוותו מיפוי והרגו. ישיה בתי נכסת, שניים מהם עתיקים, ובתוכם שישים וארבעה ספרי תורה, מהם עתיקים מגולי ספרד, כולם נשדו וחוללו... הספרייה העתיקה מיסודה של ר' יהודה ביבאס עם כתבי ד' עתיקים מאד, יקרים מאד, כל אלה נשדו, ונשרפו ומהם "מתוגלים באשפות".

בספר חברון, בעריכת עודד אבישר, מסופר עוד על מותו של הילד מנחם סgal: אביו, ר' נחמן, החזקן בידי, אך מכת גרזן קיצצה את היז, ולאחר מכן הומו האב וילדו בפיגיונות. לאחריו חתכו שלוש אצבעות; את שמחה יצחק ברודיא, עליו, תלו ברגלו על טרומי חלון ורצואה; מתוך בית חייכל, שבו היו נצורים שירות יהודים, יצאו שני האחים חייכל אל 5 שוטרים-פרשים והתנgeo לעזירה. הם לא ענו, החמונו סגר עליהם, אחד האחים נרצח מיד, והשני נחצ' בצווארו של סוס, בעוד העربים חותכים וחותכים בבשרו ושותאים בلغ: "គואב לך, יהוד!" עד שמת. אמו

² הוצאת חבלת, ירושלים-חברון, 1994.

יום אחד נתגלה לידיה של נואית מכתב שכתבה הסבטה שלה, זמירה, אז בת 16, למרכז הארץ בסוף אוגוסט, תרפ"ט, סמוך לאחר הטבח. למשך המכתב החליטו היא ובעה לעשות ממנה סרט מנוי שיינא מתוכו ערבי הציג את הסבטה, וכך יכולו לתורום תרומה נכבד לחיזוק ה"קיים" השמאלי. אלא, כך אמרת נואית, "בסוף יצא משחו קצר אחר..."

בכתבה כתובת סבתא זמירה כי ביום הטבח ראתה דרכו החלוں קחל ערבי גדול מותאסף. מזווינים במקלות, אלות וחרבות, ראתה קבוצת ערבים חזרים, כשהם נשאים על גבס חבילות, נשים רצוי יחפות הביתה להטמין את החפצים. אח"כ התפרצו העربים לחצר היהודים, יהודים התחבאו במרתפים ותחתי עיי מפלות שנשאו מימי רעדת האדמה, וניצלו. את בתייהם הפיקרו. משפחתה של זמירה הייתה בקומת הרביעית. מן הקומה הראשונה נשמעו צעקות לעזרה, אנשים עפו לתוך דירותם, אך באותו רגע הופיע ערבי מכר ועמו אחיו ובנו ובידיהם חרבות והוא הצילם. בדרך החוצה כמעט ודרקה על גופת הרוג, השכן חכם אברהם. "ראשו היה מוטל על המדרגות האחורייה. גופו המשורבל היה מוליך בדים והוא פירר בידיו וברגלו. גם זינק מקרבו ובבטנו היה נעץ פגון מועלג". עד כאן מכתבה של זמירה. נואית מעידה על עצמה שאחרי אמרה לזר שרט שיראה כיצד ערבים הצילו יהודים "לא ידעתם כלום על הפרעות בחברון". היום היא עדין יודעת שכן ערבים הצילו יהודים.

אבל אני גם יודעת שחוץ מהשואה, הפרעות בחברון היו הzuות הכני נוראות שנעשו ביוזדים... כשבישינו את הרטף, עדויות קשות במילוי העצאי ואמרתי "מייתה משונה" כשהחכוונה היתהليلדה בת 13 שלושה עשר ערבים אונסנים אותה ואח"כ תולמים אותה הפה מהרגלים כשמתה לראש פרימוס וככה ננתנים לה להישך חיים, או כשמדובר בסירוס זקנים ולדדים, בקティות איברים ועקירת עיניים של אנשים חיים.

וכאן ממשיכה נואית ושולת בדיקות שאלת שצתגתי וחזרתי והציגי בכתבה זאת: "ימילא, הפרעות, נניח שהסיטו את הערבים, ש... שבירושלים רצחו מאות ערבים וה הגיעו המון יהודים אשכנזים לנשל אותם. אבל... למה לסתוי לאנוט? לעקר עיניים: לודען רזועות?"
תשובהה של נואית על שאלהה היא מסמך השופך אור על חלקים נכדים של החברה היהודית בישראל והווים. לא אתווכח עמה. אציג את דבריה, והקורה ישפט.
נואית מסבירה לעצמה ש"גם בצד שלו יש רעים ויש טוביים", ומצטטת מישחו שאמר שמעשה הטבח של גולדשטיין "סוגר מעגל עם הפרעות בחברון". לא מבונן של נקמה כי אם "שזהועה לא נמצאת רק בצד אחד".
על-פי הכתבה, מופיע בسرط ניצול מן הפגורום הטוען שםשה דיין הוציא "הוראה האוסרת על ילדי חברון היהודים לחזור לעירט". הטענה מופרcta על פיה, אך בسرط היא תיראה בוודאי אפקטיבית מאד.

עוד מראה הسرط את בנו של העברי שהציג את סבתא זמירה, יעד זייטון, הטוען שזכה לחרדים את הבית שבו היה גר עם אביו לטובת גן ילדים של המונוחלים. "ככה גמלו לשפחחה שהציגה יהודים. لكمו להם את הבית".

מחדש את כל מעשינו בארץ זו את מידת יהודה של הצעינות כמו שהביאה לעולם, כביכול, מוטיצה "גויית" של היהודים.

אין כוונתי לקלחים פשוטים, אלמנטריים, כמו הtribuna, שלא הכתה אמצעי מגן מושכת אליה ומעוררת פוגרים, כפי שאלוי חשבו כמה מיהודי חברון, כי אם להפוך, היה מונעת פוגרים. את החכמה הזה, חכמה-בגוש, אכן עדי מפנימים ומקרים, אפילו במדינת ישראל של שנת 2000. אולם מסקנה אחרת לא הוסקה, למרות שהיא מותבקשת מון הברוטאליות הנוראה, חסרת הפרש, המופעלת שוב ושוב כלפי יהודים, אך ורק כלפים, ומשום כך העוזי לפרט בתיאורי הטבח למרות הקושי הנפשי שבדר. להפוך, השמאלי היהודי הרדיקלי, בארץ ובגולה, יצר אפנה של עצימות עין נוכח התשוקה הזאת לדם היהודי, בעולם המערבי כמו בזירת האסלאמי. עיסוק בתופעה הזאת נחשב הימם מישון, טרחני, קיצוני, לא "פוליטי-קל קורקט", למרות שהיא חזרת שוב ושוב כאן וعصוי, למשל כאשר תופסים כאן ערביות וערבים צעירים, סכינים בידיהם ובפיהם הودאה פשוטה: "רצינו להרוג יהודי". לא חיל, לא מתוחל, לא אויב: "יהודי".

אי שם קיימת רשותה של כל הנאות האדם בחומר ובORTH: אהבה ושנהה, אכילה ומישג, גמילת טוב ונכמה, בנייה והרס וגם, גבוה מאי ברשימתה, שפיקת דם היהודי. היהודי מגיל תינוק בן יומו יש לו משחו שרבים בעולם הור שמסביבו מתואווה לו: דם היהודי. במקרים רבים זו תשוקה בלתי נשלטה. על כן, מי שואוצר בקרבו את הנול המבוקש הזה, והוא חוץ חיים, חייב להיות חזון, זהיר ועירני כל הזמן כדי לשמור את דמו, לומר את חייו, בCapsht של העדר אשליות ופיקוחן רב, ואת מדינותו שתחיה ומושה עד לשינוי ולא תעשה הנחות לאף אחד, בעיקר בתחום הטריטוריאלי, ובשות מחיר, לרבות מחיר "השלום": "...ונשمرתם מאי לנשותיכם..."

המוטציה היהודית

Nת מלא חומרתה, חrifothה וاكتואליותה של הבעה מדגימה כתבה במוסף "הארץ" (9.7.99) – "ערבים טובים, ערבים רעים". "אצבע אלהים" ובהם "ילרשלים של זהב" להיווצר זמן קצר לפני שחזר חברון. האם אותה "אצבע" מבקשת לשלוות אליו אורה, באמצעות הארץ, 70 שנה אחרי תרפ"ט?

מעשה בזוג קולנוענים, נואית ודין גבע, שהשלימו סרט שכותרתו "דברים שראיתי בחברון", ולרגל האירוע שתחוו בפני הכתב נרי ליבנה את רשותם, מניעיהם והשקפת يولמים. נואית גבע היא ננדתנו של אלהו מניג, "הרוב הראשי הספרדי של חברון", ואשתו זמירה. נואית מספרת, שבבית הוריה (אביה פרופסור לבiology, אמה מרצה בספרות) "אסור היה לדבר על חברון, בדיקות שאסור היה לדבר... על השואה, כי אם לא שליל... בא מה מהשואה". היכן עוד ניתן למצוא תופעה יותר מותאמת להסתכלות אנטרופולוגית-תרכובית דוגמת אותה נואית, צעריה בת 33, "ישראלית" במוקן השמאלי של המילה, שננטזגו בדמות שתי שואות, שואות אירופה ושואות חברון?

אבל זה עניין של הנהגה. הקיצונים הדתיים מכל צד
הם האחראים לזועות חיבטים פתרון של שלום מהר".

עם נויאת אין כMOVן אפשרות להתוכח, ועל דברי
האייולת שלח נאמר "אם אט התקוש את האוויל במקתש..."
וגומר. אבל עם מה שמייצגת נויאת חיבטים להתמודד, כי
בנפשנו הוא. שכן, המנטליות שלח היא השותירה את
הקלילה היהודית, במיטים ההם, חסרת ישע, נתנה את גווה
למכים ואת צוואורה לשוחט. אז היו אלף יהודים בחברון
והיום כמעט 5 מיליון יהודים בארץ, ובכל זאת אנחנו
עומדים באותה הסכנה. לא מן הסכין, הפצצה או הטיל של
הערבים, אלא מן הגנטיקה האבדנית המביאה
עלינו חורבן אחרי חורבן. עדין רוב העם נקי מחידיק אהבת
האובי ושנתה האחת, מיפוי האויב והשחתת פניו שלנו,
מהצדקו על חשבונו הרשות בינוו, אחינו, עצמנו.

70 שנה אחרי תרפ"ט, והבעיתיות של תרפ"ט חייה
וקיימת. עדין דמנו הוא מצרך מבקש מאד לשונינו, וכל
הצוללות המודרניות, הלווייניות, הטילים הבוליסטיים
והפצצות האטומיות לא יועלו אם לא "נעבוד על עצמנו",
אם לא נילחם בתסমנות תרפ"ט מבפנים ■

באצלות נשז מזמין עד זיתון את הוריה של נויאת
"לבוא ולגור שוב בחברון. אם היו גרים פה היהודים שגורו
פעם, אותם ולא, מתנחים, היה פה טוב מאד". עד רחבי
הלב רק אין מסביר, מודיעו בתרפ"ט רצחו בדוק את
היהודים האלה "שגרו פעם", לא מתנחים. ונויאת אינה
שואלה, ומסתמא הסרט אין שואל.

אבייה של נויאת, "ישראל" גם הוא, מתפקידו אלגנטיות
מן החזונה לעבור לחברון, תוך העמדת עצמו, כל כלו, בצד
הערבי: "מסביר לו, שבמצב הפליטי הנוכחי... לא היה בא
לשbat (בחברון) מושם שהוא אינו מוכן שפעלת השיבה שלו
תתפרק כתמייה בתתנחיות שהוא מתנדג להן בכל
מואדר".

וכך חזרנו 70 שנה אחורה, ליום שלפני הטבח, כאשר
כמה יהודים בחברון أولי חשו שם והערבים עמדו
בצד אחד וה"מתנחים" בצד השני, רק שבאותם הימים
קראו למתנחים ציונים.
נויאת מסכמת לעצמה, וכי איך לא? שאשימים... הדתיים
ומתנחים:

זה אינטרס של הממשלה (כנראה ממשלה הימין. א.ה.)
שישבו מתנחים במקום שבו ישבו פעם יהודים
חברוניים שוחררי שלום. זאת עובדה שלמתנחים
מרשים לשbat שם, ליהודים שרצו לחזור לשם..
לא נוותנים... גלית ישע ערבים טובים וערבים רעים...